

WHAT IF? Alternative urban realities workshop

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

Για τον Richard Sennett υπάρχουν δύο “πόλεις”. Η “πόλη” ως φυσικός χώρος (ville), αλλά και η “πόλη” η οποία είναι το σύνολο των αντιλήψεων, των συμπεριφορών και των πεποιθήσεων που λαμβάνουν χώρα σε έναν συγκεκριμένο τόπο στο αστικό περιβάλλον (cite). Ο τρόπος που παράγεται, βιώνεται και γίνεται αντιληπτός ο αστικός χώρος, καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από κοινωνικά, αντιληπτικά, αισθητηριακά φίλτρα.

“Το δυνητικό εκκολάπτεται μόνο με την είσοδο της ανθρώπινης υποκειμενικότητας” (Pierre Levy). Η έκταση του ανθρώπινου κορμιού, αλλά και οι εκτάσεις και προεκτάσεις των αισθητηριακών και αντιληπτικών οργάνων και του ανθρώπινου νου, είναι το μέτρο αντίληψης, κατανόησης, κατανάλωσης και παραγωγής του δημόσιου χώρου.

Επομένως, η τέχνη ως δημιουργικός παράγοντας που αλληλεπιδρά και συσχετίζεται με την ανθρώπινη αντίληψη, με ένα εύρος και μία ελευθερία που ξεπερνά την επαγωγική λογική του σχεδιασμού του χώρου, μπορεί να έχει σημαντικό ρόλο στην ενεργοποίηση κρυμμένων δυνάμεων του δημόσιου χώρου.

Στην επέκταση των δυνατών και δυνητικών εκφάνσεων του αστικού χώρου, στόχευσαν και ορισμένες συλλογικές προσπάθειες που σχετίζονταν και με τις έννοιες της αστικής ουτοπίας (ή και δυστοπίας), όπως οι “καταστασιακοί”, οι Ιάπωνες “μεταβολιστές”, οι Archigram, οι Superstudio κ.α.

Εκτός όμως από τις ομάδες στοχαστών και αρχιτεκτόνων, ενδιαφέρον έχουν και οι λογοτεχνικές προσεγγίσεις, αναγνώσεις, ή ανατροπές του δημόσιου χώρου, όπως στο έργο των Zamiatin, Orwell, Calvino, Ballard, Gibson, Dick, αλλά και στον κινηματογραφικό κόσμο των ταινιών των Lang, Godard, Tati, Greenaway, Gilliam, Andersson κ.α. Σε αρκετές από τις προαναφερθείσες περιπτώσεις οι δημιουργοί οραματίζονται ένα διαφορετικό εναλλακτικό παρόν προκειμένου να αμφισβητήσουν, να σατιρίσουν ή να δοκιμάσουν τις αντοχές του συμβατικού παρόντος, και σε μερικές περιπτώσεις να οραματιστούν ή ακόμα και να καθορίσουν ένα διαφορετικό μέλλον.

2. ΣΚΟΠΟΣ:

Το εργαστήριο στοχεύει στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης των φοιτητών και φοιτητριών, στην ανατροφοδότηση της συνθετικής και δημιουργικής τους ικανότητας με σύγχρονα μέσα, αλλά και στην ανάδειξη του κυρίαρχου ρόλου της σύγχρονης κουλτούρας και των τεχνολογικών εξελίξεων που διατρέχουν στο σύνολό της την καλλιτεχνική δημιουργία μέσα στην ολοένα και ταχύτερα μεταβαλλόμενη σύγχρονη πραγματικότητα.

Οι αλλαγές και εξελίξεις αυτές, αφήνουν συχνά το αποτύπωμά τους στον αστικό χώρο. Πλέον έχουμε βρεθεί σε μια εποχή όπου τα όρια του ιδιωτικού χώρου δεν είναι πλέον αυτονόητα ενώ ο δημόσιος χώρος συχνά φιλοξενεί εκφάνσεις του ιδιωτικού. Τα νέα μέσα εγγραφής και μετάδοσης της πληροφορίας, έχουν ήδη μετατρέψει το δημόσιο χώρο από ένα χωροχρονικό συνεχές σε ένα δίκτυο χωρικών και χρονικών συνδέσεων και αλληλεπικαλύψεων. Ακόμη και όταν δεν τροποποιείται η μορφή του αστικού χώρου, η ελάχιστη αλλαγή στα πλαίσια ιδεών, κοσμοθεωριών, τεχνολογικών εργαλείων, είναι ικανή να ενεργοποιήσει νέες δυνάμεις που δρουν στο δημόσιο χώρο.

Στα πλαίσια του εργαστηρίου οι φοιτητές θα κληθούν να αντιληφθούν τους μηχανισμούς εκείνους που διαμορφώνουν τις νέες χωρικές πραγματικότητες προκειμένου να ενεργοποιήσουν αφανείς δυνατότητες, ή να οραματιστούν τη δημιουργία νέων συνθηκών οι οποίες θα δρουν στο δημόσιο χώρο διακριτικά ή δυναμικά, προκειμένου να πετύχουν τη νοηματική, λειτουργική, κοινωνική, ή μυθολογική επαύξηση του αστικού χώρου.